

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

5. Xauerij ad apostolatvm Indorum, electio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

Saniem vlcerum exlugit.

Dies solus quadraginta orando transfugit.

S. Hieronymi conspectu fatatur.

Xauerij ad apostolatam Indorum, electio.

fectore, tactuque nauseam; at ille hanc forti caritatis violentia vlcerus, admouuit vlceri quod curabat infirmi ac tabido labra, duxitque sapius ex eo lambendo saniem, vt sensus sui delicatioris fastidia frangeret. Montifilicis in oppido, Parauij vicino, dies transegit quadraginta, in sola eremo, cum Deo tantum secumque habitans, nisi quantulum exire quotidie cogebatur, ad corrogandum panis quo aleretur frustum. Vicentia lapsis sub asperitatum, & laboris pondere viribus aegrotauit, & ex Nococomij egestate, eodem exceptus cum aegrotante simul, paupere lectulo, curationem morbi haud aliam habuit, praeter S. Hieronymi conspectum, qui se illi spectandum praebuit, & longè grauiorum, quas esset passurus arumnarum, promissione recreauit. Bononia licet quartana iactatus pertinaci, aliena nihil secius incumbere saluti quam sanus; nihilo minori molestia quam aegrotus, concionibus, directioni animarum, consiliis, confessionibus diu noctuque audiendis. Romam denique vsque ad defectus corpore peruenit, vt ne leui quidem deinceps opera, sat vnquam futurus putaretur; sed palam mox fecit, quanto vigore mens imperitaret affecto corpori, velut enim clamore animarum egentium excitus, ad S. Laurentij in Damaso, S. Ludouici Gallorum, locisque alijs ad populum dixit, eo labore ac prouentu, vt ex itinere Indico ad socios scribens, dulcem eorum memoriam gestiret refricare. Romae verò dum agit, & in obtinenda Ignatii ab Christi Vicario Societatis confirmatione strenuè incumbit, adfuit praefixi caelitus momentum temporis, quo ad apostolatam Indorum accitus est, rem vti se habuit hic pono.

5. Dum arma Ioannis III. Lusitaniae Regis fortunat Deus; & noua quotidie gloria, & ditionibus illum auget; nouos quoque illi quotidie, grati animi subdebat stimulos, eò piissimum Principem sollicitabat vnice ardens cura, non minus strenuos verbi Dei praecones, quam maris peritos, classium nauarchos, & belli Duces egregios parandi, vt quicquid armis & nauibus quaesisset, Ecclesiae finibus adderetur. Quod eius caeleste studium transmittendarum ad hoc in Asiam nauium, illius maioribus diuinitus infirum, diuina quoque bonitas promouit, cum ingenti laude fortitudinis Lusitanae. Regebat Parisijs Gouea Lusitanus, S. Barbarae Collegium, in quo Ignatius, Xauerius, atque illorum socij dabant scientiis operam. Erant horum, tum virtus egregia, tum quaerendarum industria, vigorque animarum Gouea exploratissima, diuque spectata. Contigit itaque, Deo fortuitis in speciem casibus, nostra haec infima in fines altissimos, nobis infertis digerente, vt hic suo ab Rege destinaretur ad Paulum III. essetque tunc Romae, cum deposita spe petendae Palaestinae, Pontificis pedibus se cum socijs Ignatius suscebat, deuouebatque illi suam, & illorum operam, in quosuis labores, pro Ecclesia subeundos. Visum hic Gouea, Regis sui votis fauore caelum, monet ab se receptos, qui essent iis idonei, sibi pridem notos, pridemque perspectos; planè homines Dei, eiusque vnus rationibus addictos, pauperes, contemptores sui, laboris inexhausti, peculiari voto, conuertendis ad Christum infidelibus obliga-

eos; multis, atque immanibus probatos conflictationum molestiis, sed patientiæ insuperabilis, & in ardua quæuis, animarum bono auderent inuasuros; demum Indiis natos, eoque mox aduoluros si Rex innueret. Nec ut innueret, pluribus opus fuit, Mascaregnam suam tunc Romæ legatum, per literas iubet de iis cum summo Pontifice, & Ignatio agere, secumque in reditu, qui proximè instabat, sex minimum ducere. Quod ante Ignatio Mascaregnas quàm Pontifici exponens, animaduertit Dei seruum haud paulo latius exsporrigere curas suas, quàm in aliquam solum mundi partem; nam si ex decem sex ferat India, quid, inquit, residuū orbi reliquo fiat: se tamen cum suis in Pontificis manu esse, quanquam paruo, quo adhuc constabant, ex numero, duos esse partem non minimam quod & Pontifici placuit, & duorum delectum Ignatio permisit; At is consulto, de more, Deo; libratique hinc diu tanti ministerij momentis, suorum hinc ad illud opibus, in Simone Rodericio, & Nicolao Bobadilla tandem acquieuit, strenuissimo utroque, & magno muneri non impares spiritus agitante, nisi diuino prospectui longè aliud visum, aliudque decretam; neuter enim Europa excessit. Sed Rodericio ad Societatem in Lusitania fundandam, Deus fructuosius usus est, quàm si per se solus Indos coluisset; Bobadilla vero ad fidem Germaniæ aduersus Lutherum sustentandam. Interea rerum Xauerius longa dudum alens desideria tanti boni, sibi que quodammodo à Deo promissi, nulla huius ardoris prodebat indicia, nedum ut eam prouinciam verbo vllò ambiret, sed humilitate se sua inuoluens excelsores esse cogitabat, quàm ut humi stratus ad eam deberet adspirare multoque iustius, & sapientius alijs duobus censebat concreditam, at qui vnum ad eam Xauerium legerat: exequendi ordinem tam aptè contexuit, ut quod inde Deo prouidente exiret, coactæ prudentiæ necessitate factum videretur. Quod enim à vero primum Ignatius aberraret, arcanum fuit! Dei consilium, ut esset clarior hunc esse delectum ad Apostolatam qui cum Dei solius ex suffragio pendeat, sibi quoque illum peragendum seruasset. Reuocatus Serni, Rodericus nauim illico in Lusitaniam conscendit; redux Neapoli Bobadilla, ut Romam attigit statim ex morbo decubuit, qui Deo potius dirigente, quam errantè natura conscitus, ægre sperabatur tempore desiturus, urgente propediem Mascaregnæ discessu, qui Bobadillam ducendum susceperat. In eas coactus angustias nouo mentis instinctu, delectui nouo intendit Ignatius, quem in Xauerio firmavit; eo ad lectulum accito, in quo tunc ægrotus iacebat. Tua est Francisco, non Bobadilla fors, expeditio ad Indos; hanc tibi iudicia addicunt nostris meliora, qui tam longo prospectu Dei consilium assequi non valemus; hanc equidem Pontifex cuius tui nutibus tua deuouisti obsequia, virtuti tuæ credit; ego eius nomine defero; sed illam perinde tu occupa ut si perse Deus ipsemet committat, quem ab oriente videre videor innuentem, mihi quidem ut illuc te mittam, tibi vero ut alacriter eò pergas. Ita eius tamdiu Venetiis frustra tantopere expectati ad barbaros traiectus, en! Romæ sis compos, nec

iam (qua vna nostri tunc ambitus claudebantur) Palæstinam, sed totas Indias, & orbis vniuersos integros populos sortiris, hæc tibi latifundia colenda Deus locat; hunc tuis sudoribus commendat agrum, vel hinc cerne quam carus illi sis, cum sui honoris, ac nominis primarios titulos tuæ fidei credat, hoc est numerum animarum innumerabilem, quarum te saluti, prius omni ævo designatum, singulari nunc modo addicit, & mancipat. Sic tuum idem secundet iter & fecundet labores; ac dum sui præconem Euangelij te facit, & spargendæ in illos populos suæ distributorem opulentissimæ gratiæ, intimus semper tuo cordi adsit, tantoque illud caritatis incendat igne vt totus illius ignibus & decinerascat orbis nouus, & huc eius etiam pertingat splendor, tuisque in literis progressus operæ discamus, expectatione dignos quam sustines: nos te, vt tui noster amor iubet, ponè animis consequemur; comitabimur votis, & precibus, nec te vsquam tam procul terræ aut maria à nobis diuident, quin nos apud Deum semper tibi próximos videas, teque illic vicissim præsentem sumus habituri.

Ad hæc, affectus tot ac tam varij subito Xaverij animum miscere, penè vt omnis haberet responsio, oculis tamen quam voce vberius, suam liberaliter operam, ac vitam ad salutem Indorum derulit; iturum vltro, & magna voluntate, in ærumnas, pericula, & perpeffiones, nec Apostolico muneri quocumque accerferet, sudores, & sanguinem negaturum, aut parçè impensurum. Mirari deinde maiorem in modum cardiagnostæ, & inspectori Deo cum nihil in se potuisset tantis dignum, & aptum gerendis occurrere; se tamen haud secus ab eo eligi, ac si rerum molem suis ipse viribus æquaret, & pondus Gigantis pumili humeris imponi. Verum hæc sui tam modesta, demissaque verecundia nequaquam obstitit, quo minus diu desideratæ, & efflagitatæ crucis Indicæ compos incipiens fieri, magnis incesseret lætitiis, & eo quidem liquidioribus, quo in ea sibi deferenda, explicari cernebat obscura ænigmata promissionum occultarum quibus ad cruces ærumnosas in Dei gloriam tollendas & curandam salutem barbarorum admonebatur in præcinctu stare.

6.

Præfagia Indici eius epistolæ.

Dormienti enim frequens incurerat imago Indi, nigrore Æthiopicis, quem sibi per somnum videbatur in ceruices sublatum, tractu itineris bene longo portare, sed tam graui pondere prementem, vt eius sub mole fatisceret, erumperetque anhelans in voces, & gemitus, quibus excitabatur Lainius, contubernalis illi assiduus dum his fatigaretur somniis; à quo vicissim excitatus, causamque rogatus querularum vocum, narrabat somnij speciem, addebatque se iam expergefatum perinde sudore diffluere, & lassitudine afflictum iacere, vt si vigilantis fuisset labor, non laboriosa imago obiecta dormienti. Alias (incertum an vigili) representauit illi Deus ærumnarum figuras mille, grandi fasce collectas, vt eas caro complexu stringeret: longinqua nimirum, per montes, & inuia, & sylvas, & gentes ignotas itinera; vastitatem enauigandam Oceani, faciendaque illic naufragia; barbarorum

insu.